

2021 06/07

ZIŅNESIS

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS

MUZEJS ATVĒRTS VASARAI UN APMEKLĒTĀJIEM

3

Muzejs vasarā piedāvā drošus, mierīgus un vēsus apstākļus vēstures izziņai klātienē un gatavojas ārtelpas izstādei un telpu pārveidojumiem

4

Saņemtais programmas "Kultūrelpa" finansējums palīdzēs pilnveidot eMuzeja lietošanu un gatavot jaunu saturu

5

Iznākusi grāmata par Dundagas Laukmuižas senkapiem, kas sekmēs Kurzemes reģiona senākās vēstures izpēti

6

Dauderu nams un dārzs aicina baudīt mākslu un iepazīt nama saimnieku ikdienu laikmetu gaitā

14

Muzejs saņēmis vairākus nozīmīgus dāvinājumus – starpkaru Latvijas un nesenās vēstures dzimtu un notikumu liecības

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS

Pastāvīgā ekspozīcija
Latvijas senvēsture

Livonija

Latvijas teritorija
un iedzīvotāji 16.–18. gs.

Kurzemes un Zemgales
hercogiste 16.–18. gs.

Muiža un muižniecība
17.–19. gs.

Zemnieku tradicionālais
dzīvesveids 19. gs.

Dzīvesvide un ikdiena
19. gs. un 20. gs.
sākumā: bīdermeiera
un jūgendstila interjeri

Tehniskā modernizācija
19. gs. un 20. gs.
sākumā

Latvieši 19. gs.
otrajā pusē un 20. gs.
sākumā: nacionālā
pašapziņa, kultūra un
sabiedriskā dzīve

Latvijas Republika.
1918–1940

Art Deco interjers Latvijā
20. gs. 30. gados

Latvijas Republikas
okupācija un pievienošana
PSRS. 1940–1941

Totalitāro okupācijas režīmu
represijas pret Latvijas
iedzīvotājiem. 1940–1953

Padomju vara Latvijā:
ideoloģija, pārvalde un
saimniecība. 1944–1989

Ikdienas dzīve Padomju
Latvijā. 20. gs. 60. gadu
dzīvokļa interjers

Latvieši svešumā.
1944–1990

Latvijas Republikas
valstiskās neatkarības
atjaunošana

Pastāvīgā izstāde
"Nauda Latvijā"

Ārtelpas stendu izstāde
"Ziemeļu karš"
20.07.–11.08.
Rīgā, Esplanādē

DAUDERU NODAĻA

Pastāvīgā ekspozīcija
Bingneru villas kungu istaba

Kārļa Ulmaņa darba kabinets

Dauderu nama liktenis
padomju periodā un
taišana par muzeju

Pastāvīgā izstāde
Gaida Graudiņa kolekcija

Interjera un sudraba
priekšmeti no Gaida
Graudiņa kolekcijas

Izstādes
Ausmas Gašperes
darbu personālizstāde
"Šeit un tagad" 9.06.–11.07.

Ineses Brants porcelāna
darbu izstāde "Vecmāmiņas
glamūrs" 14.07.–15.08.

TAUTAS FRONTES MUZEJA NODAĻA

Pastāvīgā ekspozīcija
Atmoda–LTF–neatkarība

Parlamentārā revolūcija

LNVM ekspozīcija
un izstādes Brīvības
bulvārī 32
POTCPSS
10.00–17.00;
jūnijā, jūlijā, augustā –
O 11.00–19.00

LNVM krājums un
speciālisti Muzeju krātuvē
Pulka ielā 8 pieejami,
iepriekš vienojoties
pa tālr. 67223004

LNVM Dauderu nodaļa
Zāgeru ielā 7
POTCPSS
10.00–17.00

LNVM Tautas frontes
muzeja nodaļa
Vecpilsētas ielā 13/15
POTCPSS
10.00–17.00

Brīvības bulvārī 32,
kur atrodas LNVM
ekspozīcijas un izstāžu
telpas, notiek fasādes
renovācijas darbi.
Atvainojamies
par neērtībām!

Apmeklē muzeju attālināti – virtuālo resursu vietnē **eMuzejs**

INTERAKTĪVIE RESURSI

GALERIJAS UN
VIRTUĀLĀS IZSTĀDES

VIDEO UN AUDIO

INTERAKTĪVĀS KARTES

LEKCIJAS

PĒTĪJUMI UN IZDEVUMI

SKOLĀM UN ĢIMENĒM

PIEVENO SAVU STĀSTU
GADSIMTA ALBUMAM

▲ Latvijas vēstures ekspozīcija.
Foto: Jānis Puķītis

> Izstādē "Latvijas gadsimts" eksponētie priekšmeti ir atgriezušies muzeju krātuvēs.
Foto: LNVM

> Izstādē "Nauda Latvijā".
Foto: Kārlis Kalseris

MUZEJS VASARĀ

Pēc epidemioloģiskās situācijas uzlabošanās jūnija sākumā verot durvis apmeklētājiem, muzejs vasaras mēnešos saglabā esošo piedāvājumu un vienlaikus veic pārkārtojumus un gatavojas jaunām izstādēm, savukārt Pulka ielā 8 atkal ir pieejams krājums un speciālisti – iepriekš zvanot pa tālruni 67223004 un vienojoties par apmeklējuma laiku.

Turpinās nama Brīvības bulvārī 32 fasādes renovācijas darbi, kas atsvaidzinās ēkas veidolu. Muzeja divos stāvos ir izvietota Latvijas vēstures ekspozīcija, kas hronoloģiski aptver laiku kopš pirmo iedzīvotāju ienākšanas Latvijas teritorijā līdz mūsdienām, izstādē "Nauda Latvijā" un muzeja veikals, kurā iegādājamas gan LNVM izdotas grāmatas par visdažādākajām vēstures tēmām plašai auditorijai, gan suvenīri un citi ikdienā lietojami priekšmeti.

Sagatavotas arī iespējas ceļot pa Latvijas vēsturi ar mobilo ierīču palīdzību: lietotnē *Actionbound* rodamas spēles "Latvijas vēsture" (ieskaits ekspozīcijā) un "Pa Rīgu pāri laikmetu robežām" (izzinoša pastaiga pilsētvidē). Vairāk par LNVM piedāvājumu lasāms muzeja mājaslapā www.lnvm.lv, savukārt par izstādēm Dauderu nodaļā – Ziņņeša 6. lappusē.

Lai muzeja apmeklējums būtu drošs, rūpīgi tiek ievēroti muzejiem izstrādātie drošības noteikumi. Apmeklētāju ērtībai un drošībai ieejas biļetes iespējams iegādāties gan muzeja kasē, gan attālināti – vietnē BezRindas.lv.

Vasarai atbilstošs formāts ir ārtelpas aktivitātes – tās muzejs izvērtīs netālajā Esplanādē, izvietojot tur stendu izstādi "Lielais Ziemeļu karš Baltijā

▲ Stendu izstāde "Lielais Ziemeļu karš Baltijā (1700–1721)". Darba variants

Izstāde "Lielais Ziemeļu karš Baltijā (1700–1721)" Esplanādē no 20. jūlija līdz 11. augustam

(1700–1721)". Izstādes mērķis ir ar muzeja glabāto vēstures liecību palīdzību aktualizēt Lielā Ziemeļu kara noslēguma trīsdesmitgadi, gan stāstot par kara norisēm Latvijas un Igaunijas mūsdienu teritorijā, gan īpaši akcentējot kara postu, epidēmijas un kara sekas ilgtermiņā. Galvenais stāstījuma medijs būs gravīras un medaļas no LNVM krājuma, ko papildinās citi avoti. Izstāde strukturēta hronoloģiski un tematiski, rādot dažādas kara norises (karadarbība, iesaistītās puses un personības, karu dokumentējošo avotu autoru personības, ikdienas dzīve – epidēmija, dzīve aplenkumā, kara postījumi) aptuvenā hronoloģiskajā secībā. Izstādes darbības laiks: no 20. jūlija līdz 11. augustam.

Muzeja telpas Brīvības bulvārī skars arī pārveidojumi: noslēdzoties izstādei "Latvijas gadsimts", tajā eksponētie priekšmeti ir atgriezušies gan Latvijas Nacionālā vēstures muzeja krātuvēs, gan citu 67 izstādes veidošanā iesaistīto muzeju mājvietās. Savukārt nama Brīvības bulvārī 32 2. stāvā rit intensīvi darbi: ir uzsākta izstādes demontāža un telpu sagatavošana turpmākai darbībai – vasarā te sāks iekārtot izstādi "Airis, Mozus un radio. Koks Latvijas vēsture". Apmeklētāju ērtībai tiks paplašināta garderobe, uz jaunu vietu pārcelsies muzeja veikals. Jaunākajai muzeja apmeklētāju grupai – skolēniem un ģimenēm ar bērniem – tiks iekārtota nodarbību telpa. Muzejs iegūs plašākas eksponēšanas iespējas, izveidojot mazo izstāžu zāli. 2. stāvā vietu radīs arī Konferenču zāle, kas patlaban atrodas 4. stāvā, – uz šo telpu tiks pārcelts 39 Latvijas Republikas dibinātāju dzīvesstāstu stendu ieloks. ●

SAŅEMTS FINANSĒJUMS EMUZEJA PAPLAŠINĀŠANAI

2021. gada pavasarī izsludinātajā Valsts kultūrkapitāla fonda programmā "Kultūrelpa" Latvijas Nacionālais vēstures muzejs guva atbalstu savas virtuālo resursu vietnes eMuzeja paplašināšanai. Tā iecerēta divos virzienos: veicinot sabiedrības iesaistes iespējas vēstures dokumentēšanā un gatavojot jaunu saturu.

Muzeja virtuālo apmeklētāju ērtībai tiks uzlabota esošās iesaistes platformas Gadsimta albums funkcionalitāte, jaunas iespējas pavērs ikdienas dzīves pieredzi dokumentējoša platforma Gadsimta stāsti, savukārt Daiņa Īvāna vēsturiskās runas, kuru manuskripti saglabāti Tautas frontes muzeja nodaļā, tiks ierakstītas video formātā.

Projekta ietvaros sabiedrības iesaistes platformu Gadsimta albums plānots padarīt saprotamāku un ērtāku lietotājiem – gan skatītājiem, gan attēlu pievienotājiem. Lietotāju ērtībai tiks ieviests meklētājs, kas pēc ierakstītā atslēgas vārda atlasīs rezultātus, bet sociālo tīklu lietotājiem – iespēja dalīties katrā Gadsimta albuma ierakstā populārākajos sociālajos tīklos – Facebook un Twitter. Tāpat būs iespējams Gadsimta albumam pievienotos attēlus apskatīt kā kartē atliktus punktus, no kuriem izvēloties, atvērsies attēls un stāsts, savukārt attēla pievienotāji vietas lauku varēs papildināt ar precīzāku pilsētas, pagasta un ciema norādi no izvērņu loga. Vēl viens plānotais jaunums ir tas, ka paplašināsies albuma hronoloģiskais nogrieznis – turpmāk būs iespējams pievienot arī līdz 1914. gadam tapušus fotoattēlus, tādējādi Gadsimta albumā būs skatāmi attēli no 19. gadsimta otrās puses līdz mūsdienām. Gadsimta albums kļūs par eMuzeja sastāvdaļu, un tā jaunā adrese būs <https://emuzejs.lnvm.lv/albums>. Tas joprojām ir ērti pieejams eMuzejā.

Jau kopš 19. gadsimta vidus LNVM etnogrāfiskajās kolekcijās nonāk dažādas liecības (fotogrāfijas, zīmējumi, apraksti un lietiskie priekšmeti), kas saistītas ar mūsdienu Latvijas teritorijas iedzīvotāju tradicionālo dzīvesveidu. Līdz 1980. gadiem materiāli tika vākti ekspedīcijās. Tās organizēja katru gadu uz noteiktiem Latvijas apvidiem. 1920.–40. gados ekspedīcijas bija īpaši plašas gan dalībnieku skaita ziņā (piedalījās ap 20–30 mākslas un arhitektūras studenti, kā arī muzeja darbinieki), gan izzināmo

^ Viena no senākajām Gadsimta albumā ievietotajām fotogrāfijām. 20 gadu vecumā Kārlis Grīnvalds tika iesaukts cara armijā. Ģimene un kaimiņi atvadās no jauniesauktā. 1914. gads. Saikavas pagasts pagasts, vecās Medņu mājas

< Dainis Īvāns un Kultūras ministre Dace Melbārde konferencē "LTF – 30". 2018. gads. Foto: Kārlis Kalseris

tēmu ziņā (materiāli tika vākti vienlaicīgi par vairāk nekā 70 tēmām). Šodien, domājot par mūsdienīgiem vispusīgas un sistemātiskas pēdējo 2–3 paaudžu ikdienas dzīves dokumentēšanas rīkiem, muzejs drīzumā piedāvās ikvienam interesentam iesaistīties jaunās platformas Gadsimta stāsti veidošanā. Atbildot uz muzeja sagatavotiem jautājumiem, būs iespēja dalīties atmiņās par skolas gaitām, talkām kolhozu ābeļdārzos un kartupeļu vagās, pirmajām "zem letes" nopirktajām džinsu biksēm un pirmo mobilo telefonu, par mājokli, kurā dzīvojam, un tā apkārtni, par tradīcijām, ko saglabājam ģimenē no paaudzes paaudzē. Atkarībā no iesūtītāja vēlmes stāsti būs pieejami publiski vietnē "Gadsimta stāsti" vai nonāks muzeja krājumā un papildinās liecību krājumu par 20. gadsimta ikdienas dzīvi Latvijā.

Līdz rudenim skatītāju uzmanībai eMuzejā nonāks arī vēsturiskajās norises vietās video formātā ierakstītas Latvijas Tautas frontes pirmā priekšsēdētāja Daiņa Īvāna Atmodas laika runas. Baltijas ceļā, 1990. gada 4. maija priekšvakarā un citos Atmodas notikumos paustās domas lielākoties glabājas rakstītās uz papīra kā runu melnraksti, bet to pilni video vai audio ieraksti saglabājušies reti, tādēļ šovasar runas tiks iemūžinātas audiovizuālā formātā. ●

△ Grāmata "Dundagas Laukmuižas 13.–14. gadsimta senkapi. Izrakumu materiālu publikācija" un piezīmju grāmatiņas. Foto: Jānis Puķītis

△ Labās (zemākā grupa) un kreisās rokas (augstākā grupa) aproces. 27. kaps.
Foto: Kārlis Kalseris

< Monētpiekarīš – Osnabrikas denārs, kalts bīskapa Engelberta I (1239–1250) laikā.
Foto: Kārlis Kalseris

IZNĀKUSI GRĀMATA PAR DUNDAGAS SENKAPIEM

LNVM rakstu sērija papildināta ar jaunu sējumu – grāmatu "Dundagas Laukmuižas 13.–14. gadsimta senkapi. Izrakumu materiālu publikācija". Izdevums tapis vairāku speciālistu – Vitolda Muižnieka, Iritas Žeieres, Kristīnes Ducmanes, Baibas Vaskas un Renātes Siliņas-Piņķes – sadarbības rezultātā.

Grāmatā apkopoti un izvērtēti arheoloģisko pētījumu rezultāti, kas senkapos noritējuši 1909., 1929., 1930., 1937. un 1938. gadā. Pavisam izpētīti 34 skeletapbedījumi un iegūti vairāk nekā 500 priekšmeti. Grāmatā sniegta informācija par izrakumu norisi, atsegtajiem apbedījumiem un iegūtajiem atradumiem, kas glabājas LNVM Arheoloģijas departamentā un Ģederta Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejā. Izdevumā ietverta arī padziļināta arheoloģiskā materiāla analīze, izvērtējot

apbedījumos un savrupatradumos iegūtos priekšmetus, rotu ornamentu, tekstilatrādumus, mirušo apbedīšanas veidu, vēsturisko kontekstu un viedokļus par pieminekļa kultūrpiederību.

Izdevums ir sagatavots nolūkā publiskot muzeju krājumu, kuru būtu iespējams turpmāk izmantot kā avotu bāzi Kurzemes reģiona senākās vēstures izpētē. Grāmata ir domāta ne tikai pētniekiem un nozares speciālistiem, bet arī ikvienam, kas interesējas par Latvijas vēsturi, kā arī lietišķās mākslas speciālistiem, seno amatniecības izstrādājumu atdarinātājiem un tērpu rekonstruētājiem. Grāmatas teksta tulkojums angļu valodā dos iespēju ar šo materiālu iepazīties arī interesentiem ārvalstīs un Baltijas reģiona senākās vēstures pētniekiem.

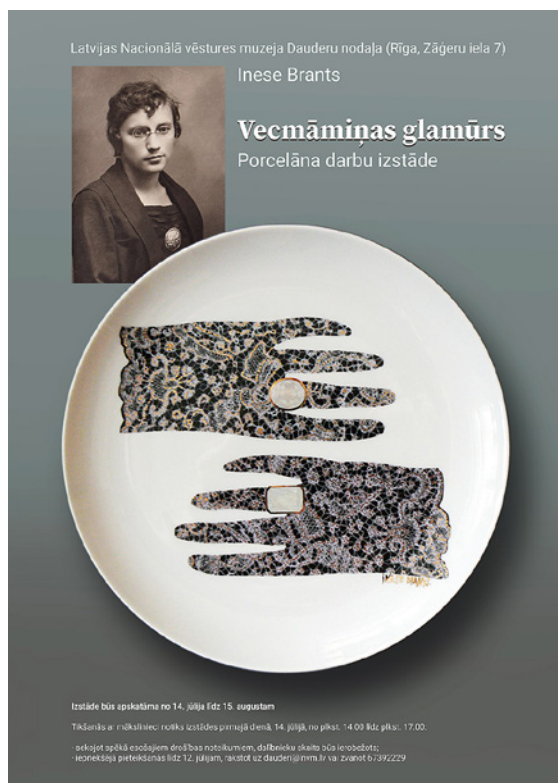
Izdevums tapis ar Valsts kultūrkapitāla fonda, Kurzemes plānošanas reģiona un Latvijas Arheologu biedrības atbalstu. Sadarbībā ar papīra dizaina uzņēmumu "Purpurs Design" izveidotas arī īpašas piezīmju grāmatiņas. Gan grāmata, gan piezīmju grāmatiņas nopērkamas LNVM muzeja veikalā Brīvības bulvārī 32.

Grāmatas autori izsaka pateicību visiem, kas piedalījušies tās sagatavošanas procesā: redaktoriem, tulkotājiem, maketētājam, Jelgavas Vēstures un mākslas muzeja darbiniekiem, LU LVI speciālistiem un LNVM kolēģiem! ●

Grāmatas atvēršanas pasākums tiešsaistē 29. jūnijā plkst. 14.00 [facebook.com/LNVMuzejs](https://www.facebook.com/LNVMuzejs).

Grāmatas prezentācija 1. jūlijā seminārā Dundagā, projekta "Izzini baltus!" ietvaros.

Vairāk informācijas: <http://lnvm.lv/?p=17693>

▲ Izstādes "Vecmāmiņas glamūrs" afiša

< Inese Brants. Miniinstalācija "Vecmāmiņas glamūrs I". 2018.–2021. gads. Apgleznots porcelāns

Savukārt no 14. jūlija līdz 15. augustam Dauderu nodaļā mirdzēs porcelāns – mākslinieces Ineses Brants apgleznotā porcelāna darbu izstādē "Vecmāmiņas glamūrs". Izstādes iedvesmas avots ir bērniības estētiskā pieredze, kas gūta saskarsmē ar vecmāmiņas jaunības laikiem raksturīgo priekšmetisko vidi. To raksturo pilsoniskās modes un stila izpratne ar vienkāršās tautas ilgām pēc skaistā, amplitūdā no Aspazijas dzejas un Emīla Dārziņa mūzikas līdz rišeljē tehnikā izšūtiem galdautiem, ķēdes dūrienā šūtiem dvieļiem un pieliekamā kambara rūķišu stāstiem.

Inese Brants ir viena no Latvijas labākajām speciālistēm keramikas un porcelāna jomā, daudzu publikāciju autore. Māksliniece nodarbojas arī ar pedagoģisko darbību, vada dažādas meistarklases un simpozijus. Tikšanās ar mākslinieci notiks izstādes pirmajā dienā, 14. jūlijā, no plkst. 15.00 līdz 17.00 "Dauderu" dārzā.

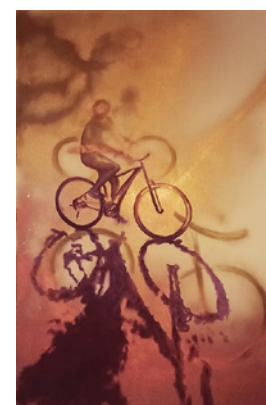
2021. gada 13. jūlijā no plkst. 18.30 LNVM Dauderu nodaļā jau ceturto reizi pulcēsies grāmatu klubs "Totāls vāks". Arī grāmatu klubam nācās pielāgoties jaunajiem apstākļiem un tikties ZOOM platformā, tādēļ klātienē sanāksme tiek īpaši gaidīta. Šoreiz apskatāmā tēma būs folklorā: kas ir folklorā, senie un mūsdienu mīti, kā rodas urbānās leģendas un kādi notikumi kalpo par šo mītu un leģendu rašanās iemeslu. Dalība grāmatu klubā "Totāls vāks" ir pieejama ikvienam un bez maksas.

Atzīmējot vasaru un epidemioloģiskās situācijas uzlabošanu, Dauderu muzejs aicina interesentus atklāt "Dauderu" nama un apkaimes vēsturi, dodoties divās padziļinātās ekskursijās. Piektdien, 16. jūlijā, piedāvājam noklausīties stāstījumu par nama vēsturi, kas fokusēsies uz tā dažādo saimnieku sadzīvi 19. gadsimta beigās un 20. gadsimta garumā. Ekskursijā varēs ne tikai iepazīt nama vēsturi, bet arī uzzināt, kādus ēdienus mēdza pasniegt turīgo īpašnieku namos; kādi remontdarbi tika veikti, pārveidojot namu par Kārļa Ulmaņa vasaras rezidenci; kādai dienas kārtībai sekojuši "Aldara" fabrikas bērnu dārza audzēkņi 1950. gados, kā arī citus interesantus faktus. Savukārt sestdien, 31. jūlijā, interesenti aicināti iepazīt "Dauderu" parka un tuvākās apkaimes vēsturi, dodoties pastaigā uz Aldara parku. ●

▲ Grāmatu kluba "Totāls vāks" pasākuma afiša

< LNVM Dauderu muzejs 2021. gada maijā. Foto: Jānis Puķītis

▲ Ausma Gašpere. "Gamma". 2021. gads

DIVAS IZSTĀDES UN TIKŠANĀS DAUDEROS

Vasaras vidū LNVM Dauderu nodaļa piedāvā veldzēties divu atšķirīgu mākslinieču darbu pasaulē, doties gida vadītās ekskursijās pa "Dauderu" namu un Aldara parku, kā arī piedalīties sarunās par literatūru.

Līdz 11. jūlijam Dauderu nodaļā skatāma Ausmas Gašperes personālizstāde "Šeit un tagad". Ekspozīcijas darbos autore dalās ar sarežģītajā pandēmijas laikā gūto emocionālo pieredzi un aicina skatītāju reflektēt par šo dzīves periodu. Ēkas 1. stāvā skatāmie liela un vidēja formāta darbi tapuši 2019.–2021. gadā, vairāki no tiem guvuši novertējumu mākslas izstādēs un konkursos. Izstādes pēdējā dienā, 11. jūlijā, no plkst. 15.00 līdz 17.00 Dauderu dārzā notiks tikšanās ar Ausmu Gašperi.

Dalība visos pasākumos iespējama tikai iepriekš piesakoties – zvanot 67392229 vai rakstot dauderi@lnvm.lv – un pie ierašanās uzrādot sadarbspējīgu Covid-19 vakcinācijas, pārslimošanas vai testēšanas sertifikātu (neattiecas uz bērniem, kas jaunāki par 12 gadiem). Dalībnieku skaits ir ierobežots.

SVINA TORŅA PAGRABA METAMORFOZES

Rīgas pils (jaun)atklāšanu turpina ieskats vienā no visnoslēpumainākajām telpām pilī – Svina torņa pagrabā. Arī 2025. gadā šī pils daļa apmeklētājiem būs atvērta vien daļēji, jo iekļūšana tajā iespējama tikai pa šaurām trepēm.

14. gadsimtā celtajai ordeņa pilij Svina torņa vietā bija neliels kāpņu tornītis, kura pamati redzami mūsdienās Svina torņa pagrabā. Domājams, ka kāpņu tornītis ir ticis celts vienlaicīgi ar pils dienvidu korpusu, – par to liecina dolomīta kvadru mūrējums bez izteiktas ķieģeļu klātbūtnes, kam līdzīgs redzams dienvidu korpusa pagrabu 14. gadsimta sienās. (Iespējams, ka kāpņu torņa palieku augšdaļā redzamais ķieģeļu piemūrējums ir no 16. gadsimta, vai arī tās ir kādas ailes mūrējuma paliekas.) 14. gadsimtā ieejas kāpņu tornīti no tagadējā pagraba – agrākā pirmā stāva telpas – nav bijis, par ko liecina vītņu kāpņu pazīmju iztrūkums, jo torņa mūrējums ir saglabājies relatīvi augstu virs

kādreizējā grīdas līmeņa. 15. gadsimta 1. pusē vai vidū kāpņu tornītis nojaukts un pirmajai ordeņa pilij uzbūvēti trīs lielgabalu torni, tai skaitā tornis pašreizējā torņa vietā. Pēc Helevega hronikā esošās informācijas ar diezgan lielu varbūtību varam identificēt tajā minētos torņus ar mūsdienās zināmajiem. Daugavmalā ir bijis viens apaļais tornis – tagadējais Svētā Gara tornis (pirmās pils laikā saukts par Pipera torni), tagadējais Svina tornis, visticamāk, ir bijis Istabu tornis, savukārt hronikā minētais Svina tornis ir jāidentificē ar 1994.–1995. gadā atklāto apaļo lielgabala torni, kas daļēji atrodas zem tagadējās priekšpils daļas un kura lielākais apjoms plešas zem pils laukuma. To, ka tornis piemūrēts pilij vēlāk, labi rāda mūrējuma šuve starp kāpņu tornīti un apaļā torņa pamatiem. 15. gadsimta apaļā torņa mūrējums atšķiras no 14. gadsimta mūrējuma – tas gan ir mūrēts, ievērojot rindu principu, bet jau no dažādiem materiāliem. Tas arī atšķiras no 16. gadsimta mūrējuma, kas veidots bez rindu principa ievērošanas. 1484.–1485. gadā apaļais tornis nojaukts gandrīz līdz pamatiem, tā sienu paliekas saglabājušās zemāk par blakus esošās pils mūru paliekām. Tas arī saprotams – šis bija visvairāk pret pilsētu vērstais tornis.

15. gadsimta beigās vai 16. gadsimta sākumā atjaunojot pili, krusta velve likta uz agrākā torņa paliekām. Velvju buru mūrēšanā izmantots dēļu karkass,

▲ Uz 15. gadsimta 1. puses/vidus torņa paliekām uzsēdinātā 16. gadsimta sākuma velve tuvplānā. Izsekrojama atšķirīgo mūrējumu šuve

▲ Mūrējuma šuve starp kāpņu torņa paliekām un apaļā torņa pamatiem. Tā turpinās arī augstāk, starp 16. gadsimta mūrēto daļu

^ Velves mūrējums tuvplānā

> Svina torņa pagraba kopskats. 16. gadsimta mūrējums ar krusta velvi, kas balstās uz 15. gadsimta 1. puses/vidus apaļā torņa pamatiem (atšķirīgais mūrējums)

^ 1977.–1978. gadā izlauztā ieeja no dienvidu korpusa pagraba Svina torņa pagrabā. Tuvplānā redzams 16. gadsimta velves pieres un velves buras mūrējums. Labi saskatāma no ķieģeļiem mūrētā velves riba

kura nospiedumi saglabājušies kaļķu javā. Velvju buras, tāpat kā citur pils pagrabos (izņemot dienvidu korpusu austrumu daļu), mūrētas no salasīta materiāla, tikai ribās un velvju pieru arkās ir lietoti ķieģeļi. Grīdas līmenis 16. gadsimtā, visticamāk, bijis nokaltā kāpņu torniša līmenī. Ieeja tornī veda caur lūku Svina torņa 1. stāva grīdā. Pa vertikālu no ķieģeļiem mūrētu šahtu, ieliekot tajā koka kāpnes, kas 16. gadsimtā piemūrētas torņa rietumu sienai, varēja nokāpt pagraba telpā. 1590. gada revīzijā telpa revidentiem palikusi nezināma. Pēc revīzijas ziņām torņa 1. stāva telpā glabājies šaujampulveris; iespējams, šādam nolūkam Livonijas periodā ir izmantota arī pagraba telpa, ja vien pulveri tur varēja saglabāt sausu. Par telpas tālāku

^ 14. gadsimta kāpņu torniša paliekas un uz tām uz mūrētā 16. gadsimta ieejas šahta Svina torņa pagrabā

< Kāpņu torniša pamati Svina torņa pagrabā. Augšdaļā mūrējuma fragments ar ķieģeļiem.

> 14. gadsimta kāpņu torniša paliekas un uz tām uz mūrētā 16. gadsimta ieejas šahta Svina torņa pagrabā tuvplānā ar šahtu un ailā no pagraba puses ievietotām kāpnēm

izmantošanu ziņu trūkst. 19. gadsimta sākumā pagrabs bija aizbērts, bet ieejas lūka aizklāta, ierīkojot torņa grīdu. Tā kā pazīmju par lūkas esamību nebija, tā tika likvidēta 1930. gados, torņa 1. stāva telpā ieklājot flīžu grīdu.

Torņa telpu no jauna atvēra, izkaļot caurumu no dienvidu korpusa pagraba, – to 1976. gadā veica entuziastu grupa A. Ruģēna vadībā, kas pilnībā meklēja zviedru apslēptos dārgumus. Telpa bija pildīta ar aizbērumu, kuram sēžoties pie griestiem bija izveidojusies neliela brīva telpa. Telpu iztīrot un padziļinot līdz pašreizējam grīdas līmenim, tika konstatēta arī vēsturiskā ieeja telpā, kas vēlāk tika restaurēta. Šādā stāvoklī torņa pagrabs ir saglabājis līdz mūsdienām. ●

“LATVIJAS GADSIMTS” KĻUVIS PAR VĒSTURI

25. maijā notika pēdējais no pasākumiem, kas bija veltīti muzejā trīs gadus ilgušajam 68 Latvijas muzeju kopdarbam – izstādei “Latvijas gadsimts”. Vairāk nekā 1500 priekšmeti, 76 dzīvesstāsti, video un audio ieraksti, kā arī interaktīvi materiāli kopā vēstīja par Latvijas vēstures ceļu, mudinot meklēt ideju par Latviju dažādos laikmetos un katrā no mums. Tagad izstādes eksponāti atgriezušies “iepriekšējā dzīvē” un pati izstāde kļuvusi par vēstures daļu līdzās citiem vērienīgiem Latvijas simtgades pasākumiem.

Lai gan vīrusa *Covid-19* dēļ izstāde savu beigu cēlienu vadīja bez apmeklētājiem klātienē, noslēguma pasākumiem tiešsaistē bija plaša auditorija – iespēju muzeja *Facebook* lapā doties četrās tematiskajās un divās pārskata ekskursijās izmantoja gan Latvijā, gan ārpus tās mītošie, par ko varēja pārliecināties arī daudzajos komentāros un pateicībās.

Kā muzeja apsveikums valstiskās neatkarības atjaunošanas dienā un vienlaikus izstādes noslēguma ieskandējums 4. maijā bija muzeja un televīzijas Re:TV kopīgi veidota muzikāla ekskursija “Brīvības dziesmas”, ko varēja redzēt gan muzeja sociālo tīklu, gan televīzijas skatītāji. Stāstu par Latvijas zemes un cilvēku likteņiem no 19. gadsimta līdz mūsdienām vēstīja Latvijas Radio kora solisti, aktieris Vilis Daudziņš un muzeja vēsturnieks Imants Cīrulis.

Savukārt 20. maijā, noslēdzot diskusiju un pasākumu ciklu, kurā tika izvērstas un aktualizētas “Latvijas gadsimtā” skartās tēmas, un vērsot skatu nākotnē, muzejs rīkoja tiešsaistes diskusiju ar dažādu jomu pārstāvju dalību. Pirmā neatkarīgās Latvijas gadu simta mantojumu, tā ietekmi uz valsti un sabiedrību šodien gan no pētnieku,

^ Izstādes pēdējā telpā ikviens tika aicināts domāt par savu devumu Latvijai vai arī atstāt novēlējumu. Foto: Valters Lācis

> Muzikālās ekskursijas “Brīvības dziesmas” ieraksta process. Foto: LNVM

^ “Latvijas gadsimta” priekšmetu nogādāšanā atpakaļ muzejos aktīvi iesaistījās LNVM darbinieki. Foto: LNVM

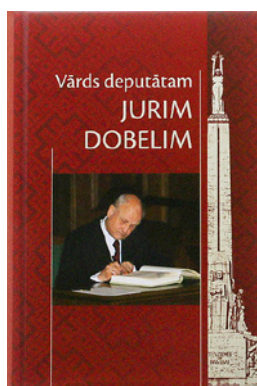
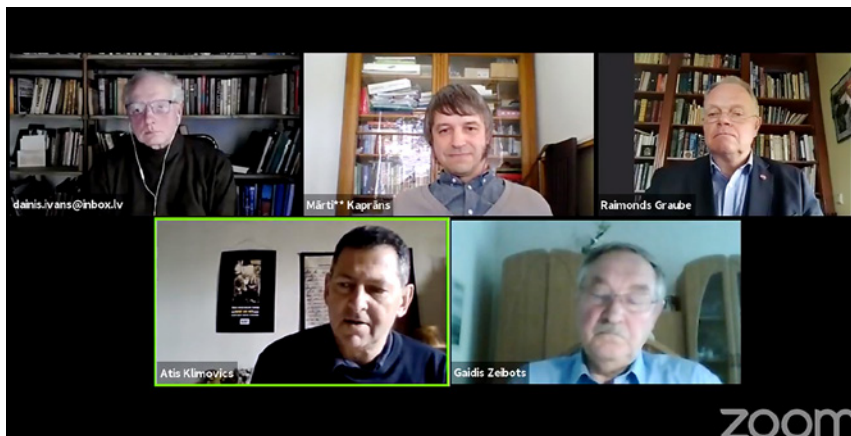
> Noslēguma diskusijas “Latvijas gadsimta mantojums” tiešrādes procesa tehniskās aizkulisēs. Foto: LNVM

gan personiskā viedokļa vērtēja jurists Jānis Pleps, demogrāfs Ilmārs Mežs, literatūrzinātnieks Valters Nollendorfs, rakstniece Inese Zandere, ekonomists Edmunds Krastiņš, kultūrpētnieks Deniss Hanovs, diskusiju moderēja žurnālists Ansis Bogustovs.

Izstādes kopvērtējums tika sniegts arī publikāciju sērijā sociālajos tīklos: pavasara mēnešos rīkotajās reģionu muzejiem veltītajās nedēļās, privāto deponētāju priekšmetu galerijā, izstādes trīs gadu fotohronikā, apmeklējuma statistikā, apkopojumā no trīs viesu grāmatās un izstādes pēdējā telpā rosināto novēlējumu lapiņās rakstītā, kas noteikti ir atsevišķu pētījumu vērts.

Lai arī izstāde “Latvijas gadsimts” ir slēgta, tās rezonansei ir paliekoša vērtība. Izstāde rosinājusi dažādu projektu un materiālu tapšanu. Tos iespējams gan iegādāties muzeja veikalā (“Latvijas gadsimts” katalogu un grāmatu “Latvijas valsts dibinātāji”), gan skatīt virtuāli: diskusijas, kā arī citu izstādē notikušo tiešrādes pasākumu ierakstus un attēlu galerijas – muzeja *Facebook* lapā [facebook.com/LNVMuzejs](https://www.facebook.com/LNVMuzejs) vai muzeja virtuālo resursu vietnē [emuzejs.lnvm.lv](https://www.emuzejs.lnvm.lv), sadaļās Galerijas un virtuālās izstādes un Video un audio. ●

△ Grāmata "Vārds deputātam Jurim Dobelim" atvēršanas pasākuma ekrānšāviņš

< Grāmatas vāks

△ Diskusijas ekrānšāviņš

△ Spēles ekrānšāviņš

DISKUSIJA, GRĀMATA UN MARŠRUTS TFM NODAĻĀ

Maijā un jūnijā LNVM Tautas frontes muzejā (gan vēl tiešsaistes formātā) notika vairāki pasākumi, kas bija vēlti nozīmīgiem nesēnās pagātnes notikumiem un dalībniekiem.

20. maijā TFM nodaļa aicināja tiešsaistē pieslēgties diskusijai "Varšavas blokam nē, NATO jā!", kas bija vēltita PSRS okupācijas karaspēka klātbūtnei Latvijā un Latvijas Republikas Nacionālo bruņoto spēku veidošanai pēc Latvijas neatkarības atgūšanas 1991. gadā. Diskusijā piedalījās atvaļinātais ģenerālleitnants Raimonds Graube, atvaļinātais viceadmirālis Gaidis Andrejs Zeibots un žurnālists Atis Klimovičs, publicists Dainis Ivāns un LU sociālās atmiņas pētnieks Mārtiņš Kaprāns.

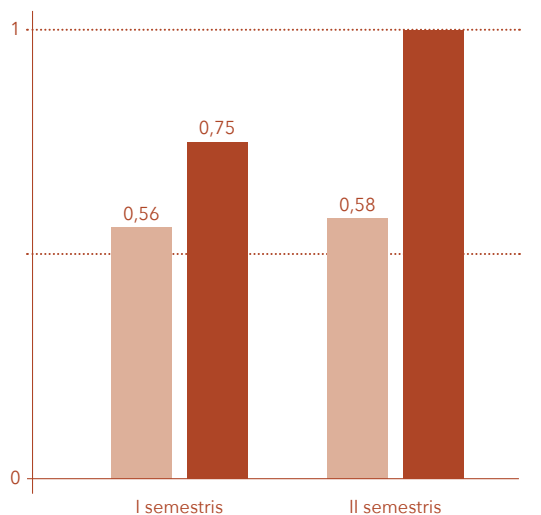
17. jūnijā interesenti tika aicināti uz grāmatas "Vārds deputātam Jurim Dobelim" atvēršanu tiešsaistē. Grāmatā publicēta padziļināta Daiņa Ivāna intervija ar Juri Dobeli un ietvertas spilgtākās runas, ko Dobelis teicis savas darbības laikā Saeimā.

Juris Dobelis ir latviešu ķīmiķis un izteikti nacionāls politiķis, bijis Latvijas PSR Augstākās padomes pēdējā sasaukuma un četrus Saeimas sasaukumu deputāts. Dobelis ir viens no Latvijas Tautas frontes un LNNK dibinātājiem un ir to 138 deputātu vidū, kuri 1990. gada 4. maijā balsoja par Augstākās padomes deklarāciju "Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu". Latvijas Tautas frontes atklāšanas kongresā 1988. gadā Juris Dobelis savas uzstāšanās laikā teica: "Centīsimies ieviest dzīvē visus Tautas frontes pieņemtos nopietnos lēmumus ar vislielāko drosmi un neatlaidību. Lai vārdi "atpakaļceļa vairs nav" nebūtu tikai tukša skaņa". Patlaban bijušais deputāts apkopo mūža gājumā iegūto, dalās pieredzē, kas veidojusies politiķa darbā gandrīz 30 gadu garumā, un papildina LNVM Tautas frontes muzeja nodaļas krājumu ar vērtīgiem materiāliem par Trešās atmodas laiku.

Grāmatas atvēršanā tiešsaistē piedalījās Eiropas Parlamenta deputāts Roberts Zīle, zemkopības ministrs Kaspars Gerhards, Saeimas deputāts Raivis Dzintars, Nacionālās apvienības biedrs Jānis Birks, 4. maija deklarācijas kluba prezidente Velta Čebotarenoka, pirmais Latvijas Tautas frontes priekšsēdētājs Dainis Ivāns, izdevējs Artis Ērglis, publicists Vilis Seleckis. Juri Dobeli iztaujāja LU sociālās atmiņas pētnieks Mārtiņš Kaprāns.

Grāmata tapusi ar Eiropas Konservatīvo un reformistu grupas un Nacionālās apvienības atbalstu, tā bez maksas pieejama LNVM Tautas frontes muzeja nodaļā Vecpilsētas ielā 13/15.

Atzīmējot Deklarācijas "Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu" 31. gadadienu, TFM nodaļa sagatavoja spēli "1990. gada 4. maijam pa pēdām", kas ietvēra dažādas sarežģītības erudīcijas jautājumus par 4. maiju. Spēle joprojām pieejama lietotnē *Actionbound* un var kalpot kā vērtīgs laika kavēklis vasaras karstajās dienās. ●

■ 2019./2020. mācību gads ■ 2020./2021. mācību gads

△ Ar programmas "Latvijas skolas soma" piešķirtajiem līdzekļiem apmaksāto nodarbību un ekskursiju īpatsvars kopējā skolēnu grupām vadīto nodarbību un ekskursiju skaitā

△ Muzejpedagoģe Santa Cerbule vada attālināto nodarbību "Gatavošanās eksāmenam Latvijas vēsturē". Foto: LNVM

△ Muzejpedagoģe Ilze Miķelsone vada nodarbību "Gatavošanās eksāmenam Latvijas vēsturē". Foto: LNVM

KĀDA BIJA MĀCĪBU SEZONA MUZEJĀ?

LNVM pamatekspozīcijas un izstāžu zāļu grupu apmeklējumā nozīmīgu vietu ieņem skolēnu grupas, kas muzeju apmeklē mācību procesa ietvaros, lai papildinātu zināšanas Latvijas vēsturē. Vīrusa Covid-19 pandēmija ir viesusi izmaiņas gan apmeklējumu skaitā, gan veidā, kā šajā mācību gadā muzejs satika savus pastāvīgos apmeklētājus – skolēnus.

Tā kā pandēmijas izplatības dēļ skolēnu grupām muzeju apmeklēt nebija iespējams no 2020. gada novembra līdz mācību gada beigām, 2020./2021. mācību gadā LNVM pamatekspozīcijā un izstāžu zālēs klātienē tika uzņemtas tikai 52 skolēnu grupas, kas veido 72 % no kopējā grupu skaita šajā laika periodā. Neskatoties uz to, ka arī 2020. gadā muzejs apmeklētājiem bija slēgts (no 13. marta līdz 18. maijam), 2019./2020. mācību gadā LNVM pamatekspozīciju un izstāžu zāles apmeklēja 357 skolēnu grupas, veidojot 85 % no kopējā grupu skaita šajā laika periodā.

2020./2021. mācību gadā LNVM pamatekspozīcijā un izstāžu zālēs skolēnu grupām tika vadīta 181 muzejpedagoģisko programmu nodarbība un 9 tematiskās ekskursijas ekspozīcijā. Lielākā daļa nodarbību un ekskursiju tika apmaksātas ar programmas "Latvijas skolas soma" ietvaros skolām

piešķirtajiem līdzekļiem (skat. grafiku). 141 no minētajām muzejpedagoģisko programmu nodarbībām notika tiešsaistē. Salīdzinot ar pagājušo mācību gadu, šogad vadīto muzejpedagoģisko programmu nodarbību bija tikai par 15 mazāk, savukārt ekskursiju – par 125 mazāk nekā iepriekšējā mācību gadā.

Šajā mācību gadā skolēnu grupas visbiežāk apmeklēja muzejpedagoģisko programmu "Senā skola" (34 % no kopējā skolēnu grupām vadīto muzejpedagoģisko programmu nodarbību skaita), "Kā dzīvoja senie ļaudis?" (25 %), "Mana Latvija" (21 %) nodarbības. Kopējais dalībnieku skaits nodarbībās un ekskursijās bija 4752, un tas ir par 2850 mazāk nekā iepriekšējā mācību gadā. Pērn skolēnu grupu vidū vislielākais pieprasījums bija pēc muzejpedagoģisko programmu nodarbībām "Mana Latvija", "Viduslaiku bruņinieki", "Kā dzīvoja senie ļaudis?", ekskursijām ekspozīcijas daļā "Latvijas senvēsture. 11. g. t. pr. Kr. – 1200. gads" un izstādēs "Latvijas gadsimts" un "11 varoņstāsti. Lāčplēša Kara ordenis, tā kavalieri un Lāčplēša diena".

LNVM pamatekspozīcijas un izstāžu zāļu pastāvīgo apmeklētāju vidū ierindojušās vairākas Rīgas skolas, tostarp Rīgas Valsts 1. ģimnāzija, Rīgas Franču licejs, Rīgas Ķengaraga vidusskola, Rīgas 13. vidusskola, Valsts SIA "Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums", privātā vidusskola "Klasika" u. c., tomēr 2021. gadā iespēju piedalīties nodarbībās attālināti aktīvi izmantoja arī skolēni no Valmieras, Jelgavas, Aizkraukles, Daugavpils, Līvānu, Talsu, Kandavas, Liepājas, Ventspils un Kuldīgas apkārtnes. ●

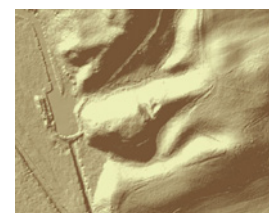
^ Ekspedīcijas gaitu
fotodokumentējums

EKSPEDĪCIJĀ APZINĀTI ARHEOLOĢISKIE PIEMINEKĻI

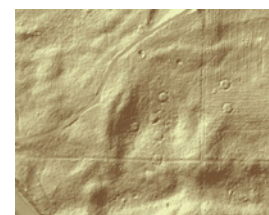
Izmantojot vasaras sākumu, LNV M Arheoloģijas departamenta darbinieki Jānis Ciglis, Vitolds Muižnieks, Baiba Dumpe un Alise Gunnarssone 3. jūnijā devās arheoloģisko pieminekļu apzināšanas ekspedīcijā. Foto autori: Baiba Dumpe un Jānis Ciglis.

Šoreiz uzmanības centrā bija Smiltenes un Alūksnes novads – ekspedīcijas dalībnieki dabā pārbaudīja septiņus dažādu veidu potenciālos pieminekļus. Tos apzinot, tika nobraukti aptuveni 400 kilometri un noieti 10 kilometri. Vairāki pieminekļi atradās purvos, kurus nācās šķērsot kājām.

Ekspedīcijas guvums ir dabā atpazītie trīs arheoloģiskas nozīmes objekti, par kuriem Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei tiks iesniegts ziņojums. Katrs no šiem pieminekļiem pārstāv savu aizvēstures pieminekļu grupu: pilskalns, kapu uzkalniņš (aptuveni 1. g. t. pr. m. ē.) un ogļu dedzinātava. ●

< ^ Vecrudbāržu pilskalns
no ziemeļiem, grāvja vieta.
LIDAR virsmas modelis

< ^ Ogļu uzkalniņi pie
Vārniņām. LIDAR virsmas
modelis

< ^ Saliņkalna senkapu
uzkalniņš. LIDAR virsmas
modelis

^ Soliņš pēc restaurācijas.
Foto: Jānis Puķītis

MUZEJĀ RESTAURĒTS BĪDERMEIJERA STILA KĀJSOLIŅŠ

Turpinām iepazīstināt ar muzeja darbnīcu neredzamo pusi – LNVM Restaurācijas departamentā veikta reiz ikdienišķa priekšmeta restaurācija: 19. gadsimta otrās puses kājsoliņš atguvis krāsas un formu.

Soliņš lietots Latvijā 19. gadsimta 40.–50. gados, muzejs to iegādājās kā bīdermeijera interjera papildinājumu. Kājsoliņš darināts bīdermeijera stila ietekmē. Tas ir apaļš, uz trim īsām kājiņām, polsterēts ar jūras zālēm un tapsēts ar nebalināta kokvilnas ripsa audumu. Soliņa tekstilijas centrā redzams polihromisks ziedu izšuvums. Pirms restaurācijas konstatēts, ka mēbele ir netīra, nobružājusies, tās kājiņas atlīmējušās, lietošanas rezultātā visvairāk bojāts virsējais audums. Gobelēna tekstilšķiedra zaudējusi stiprību, visā platībā daudz audu un velku zudumu. Noņemot virsējo tapsējumu, atklājās vēl divas dekoratīva mēbeļu auduma kārtas.

Restaurācijas procesā tekstilijas attīrītas no putekļiem, traipiem un izmazgātas. Oriģinālās virsējā gobelēna daļas (mēbeļu aukla, virsma un sānu malas) dublētas visā platībā, piešujot ar diegu un adatu, uz nebalināta kokvilnas auduma. Dublēšana veikta uz speciāla rokdarbu galda virsmas. Pilnībā restaurētais virsējais gobelēns sākotnēji tapsēts uz

^ Auduma kārtas zem tapsējuma. Foto: Jānis Puķītis

^ Soliņa sānu malas pirms restaurācijas. Foto: Jānis Puķītis

^ Gobelēns restaurācijas procesā. Foto: Jānis Puķītis

kājsoliņa. Lai saudzētu gobelēnu un koka pamatni, naglojuma vietā tika izvēlēts ievilkts lina auklu. Abi dekoratīvie audumi, kas atradās zem tapsējuma, glabājas atsevišķi. Koka daļas tika attīrītas no netīrumiem, kājiņas pielīmētas, nolakotas ar šellaku, polsterējums atjaunots.

Apraksts sagatavots sadarbībā ar Vēstures departamenta galveno krājuma glabātāju Aiju Jansoni. Restaurāciju veica Tabita Lapiņa un Jānis Mengēls. ●

SKAISTI UN NOZĪMĪGI DĀVINĀJUMI

Pēdējo mēnešu laikā muzejs saņēmis vairākus nozīmīgus dāvinājumus, kuri papildinās muzejā glabātās dažādu laiku liecības un ļaus gūt pilnīgāku priekšstatu par tiem. Muzeja kolekciju glabātāju turpmāko mēnešu uzdevums būs saņemto priekšmetu sistematizēšana un aprakstīšana, lai tie būtu pieejami vēstures interesentiem un pētniekiem.

Izcilā Latvijas diplomāte Aina Nagobads-Ābols dāvājusi muzejam 1930. gados darinātu Bārtas tautastērpu, kura vēsture ir cieši saistīta ar latviešu kultūras vēsturē nozīmīgās Grosvaldu dzimtas vēsturi 20. gadsimtā. Tērps piederēja Oļģerda Grosvalda kundzei Fanijai. Brunči 1930. gados darināti Mērijas Grīnbergas vecākās salonā Rīgā, un arī pārējās tērpa daļas – krekls un ņieburs – tapušas tālaika Rīgā. Grosvalds kopš 1934. gada bija Latvijas ārkārtējais sūtnis un pilnvarotais ministrs Francijā, Spānijā un Portugālē ar sēdekli Parīzē. Pēc Oļģerda Grosvalda nāves Francijā 1962. gadā viņa kundze tērpu uzdāvināja Aina Nagobads-Ābols, kura šogad 9. jūnijā svinēja 101. dzimšanas dienu. Bārtas tautastērpu Nagobads-Ābols kundze un viņas meita valkājušas dažādos latviešu svinīgajos sarīkojumos. Nesen tērps un tā stāsts ir atgriezies Latvijā – 2019. gadā izstādē “Mērijas ceļojums. Grosvaldu ģimenes stāsts”, šogad – Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā. Paldies Aina Nagobads-Ābols kundzei par dāvinājumu un Latvijas Republikas vēstniecībai Francijā par atbalstu!

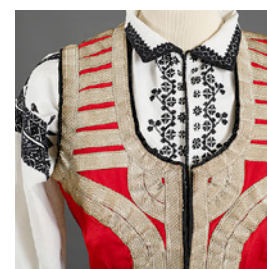
“Ir liels prieks, ka mana Eirovīzijas priekšnesuma tērps turpmāk atradīsies muzejā. Uzvara Eirovīzijā bija negaidīts un ļoti emocionāls notikums, kas skāra daudzus Latvijas iedzīvotājus. Šie svētki apvienoja visu sabiedrību. Ļoti ceru, ka labās atmiņas par to ļaus cilvēkiem izjust lepnumu un prieku par savu valsti, kas šobrīd ir ļoti svarīgi,” tā, dāvinot muzejam savu leģendāro sarkano tērpu, kurā tika izcīnīta uzvara 2002. gada Eirovīzijas dziesmu konkursā, teica dziedātāja Marija Naumova. Marijas Naumovas “Eirovīzijas kleita” jau guva lielu pieredzi, trīs gadus līdz ar citiem priekšmetiem stāstot Latvijas vēsturi izstādē “Latvijas gadsimts”. Tagad tā tiks glabāta LNVM krājumā kā nesenās vēstures liecība un lieciniece Latvijas panākumiem, pēc neatkarības atgūšanas atgriežoties uz pasaules skatuves.

Savukārt no Latvijas valsts simtgades biroja muzeja krājumā nonācis nozīmīgs laikmetīgās vēstures liecību kopums par vērienīgāko publisko

pasākumu kopumu mūsdienīgu Latvijas vēsturē – valsts simtgades atzīmēšanu 2017.–2021. gadā. Materiālu klāsts ir pārsteidzoši daudzveidīgs, atainojot plašu norišu spektru: programmu “Latvijas skolas soma” – lielāko valsts simtgades dāvanu Latvijas bērniem un jauniešiem –, vides iniciatīvu “100 darbi Latvijai”, plašo kultūras, sporta un tūrisma pasākumu programmu, XXVI Vispārējos latviešu Dziesmu un XVI Deju svētkus, Neatkarības kara (1918–1920) vēstures notikumu atceres pasākumus u. c.

2021. gada IIHF Pasaules čempionātam hokejā Rīgā tuvojoties finālam, muzejs tika pie pirmā krājuma papildinājuma, kas liecinās par šo notikumu arī nākamajām paaudzēm. Pateicoties čempionāta un Latvijas hokeja izlases ģenerālsponsora SIA “BITE Latvija” atsaucībai, muzejā nonācis hokeja izlases krekls, fanu šalles un citi suvenīri. Kā norādīja dāvinātāja pārstāvis Dainis Dembovskis, “Prieks, ka vismaz pēdējā čempionāta posmā bija iespējams likt lietā mūsu sarūpētos suvenīrus. Neskatoties uz neveiksmēm, tas stiprināja sajūtu, ka hokeja čempionāts ir!”. ●

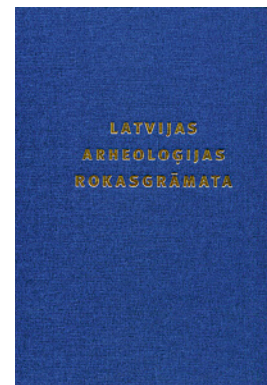
▲ Ainas Nagobads-Ābols kundzes dāvinātais Bārtas tautastērps.
Foto: Landa Lagzdīņa

◀ Latvijas valsts simtgades biroja darbinieces ar dažādiem Latvijas 100. gadadienas pasākumu materiāliem.
Foto: Landa Lagzdīņa

◀ Marijas Naumovas tērpa svinīga pieņemšana muzejā. No kreisās: LNVM direktora vietniece krājuma darbā Anita Meinarte, LNVM direktora vietnieks zinātniskajā darbā Toms Ķikuts, tērpa dizainere Odetta Birmane, dziedātāja Marija Naumova, LNVM direktors Arnis Radiņš.
Foto: Landa Lagzdīņa

◀ IHIF 2021. gada Pasaules čempionāta hokejā suvenīri.
Foto: Landa Lagzdīņa

MAIJĀ UN JŪNIJĀ: IZSTĀDE UN SPĒLE PILSĒTVIDĒ, VĒSTURES PĒTNIEKU GODINĀŠANA UN VĒSTĪJUMS NĀKOTNEI

△ No 3. līdz 16. maijam Kultūras pils "Ziemeļblāzma" āra teritorijā bija apskatāma LNVM veidotā stendu izstāde "10 jautājumi vēlētajam. 1920–1990–2020".
Attēlā: ekskursiju izstādē vada tās autors Imants Čirulis.
Foto: Jānis Puķītis

△ 12. maijā Rīgas pils kastelas daļā tika likts vēstījums nākamībai – Latvijas Nacionālā vēstures muzeja, Kultūras ministrijas, Valsts prezidenta kancelejas, VAS "Valsts nekustamie īpašumi", būvkompanijas "LNK Industries" un "Rīgas pils Kastelas projekta" kopīgi veidotā kapsula. Foto: LNVM

△ 13. maijā LNVM Facebook lapā tika atvērta apgādā "Zinātne" izdota Latvijas arheoloģijas rokasgrāmata, kuras veidošanā piedalījās arī LNVM speciālisti. 678 lappuses biežajā izdevumā koncentrēti apkopota nozīmīgākā informācija par Latvijas arheoloģiju. Attēlā: grāmatas vāks

> 14. maijs – kārtējo muzeja zinātnisko lasījumu diena – šogad bija veltīta izcilām personībām Latvijas arheoloģijā – simtgadniekiem Annai Zariņai un Vladislavam Urtānam. Pētījumos par dažādām arheoloģijas tēmām un atmiņās par Vladislavu Urtānu dalījās muzeja darbinieki un viesi: Andrejs Vasks, Ināra Kuniga, Juris Urtāns, Arnis Radiņš, Antonija Vilcāne, Baiba Dumpe, Baiba Vaska, Gunita Zariņa, Zigrīda Apala, Jānis Ciglis, Kristīne Ducmane. Attēlā: Atmiņas daļās vēsturnieks un arheologs Andrejs Vasks. Ekrānšaiņš

> Muzeju nakti, kas šogad risinājās 15. maijā ar devīzi "Robežas", muzejs rīdziniekiem piedāvāja maršrutu "Pa Rīgu pārī gadsimtu robežām", kuru varēja iziet, ar lietotnes Actionbound palīdzību senās fotogrāfijās atpazīstot pilsētas ielas, namus un vietas. Savukārt visas Latvijas mērogā ikviens tika aicināts iesaistīties akcijā "Krāsainā Latvija: toreiz un tagad", rosinot interesi par sev tuvajām vietām. Attēlā: Muzeju nakts afiša

< 8. un 12. jūnijā muzejā pulcējās izzinošas orientēšanās spēles "Kokam pa pēdām" dalībnieki. Spēles uzdevums bija sasniegt 29 vietas pilsētā, atrodot tās pēc kartes vai pareizām atbildēm uz jautājumiem, 2 stundu laikā sakrājot iespējami lielu punktu skaitu. Spēli veiksmīgi pabeidza 86 dalībnieki no 35 komandām, pirmo trīs vietu ieguvēji saņēma balvu turzas no muzeja, bet visi spēlētāji – jaunas zināšanas un aicinājumu uz rudenī gaidāmo izstādi "Airis, Mozus un radio". Foto: LNVM

< 11. jūnijā savu 95. dzimšanas dienu svinēja Gaidis Graudiņš – latviešu kultūras mecenāts un kolekcionārs. Pateicoties Graudiņa aktīvai līdzdalībai, 1990. gada 27. jūnijā durvis vēra Latvijas Kultūras muzejs "Dauderi", kas tagad ir LNVM nodaļa. Graudiņa kungs ir aktīvi iesaistījies muzeja norisēs, atbalstījis jaunu ekspozīciju izveidi un citas aktivitātes. Šajā dienā muzeja pārstāvji pulcējās "Dauderu" namā un pie kafijas tases un smalkmaizītēm sūtīja sveicienus Vācijā mītošajam mecenātam. Foto: Landa Lagzdīņa

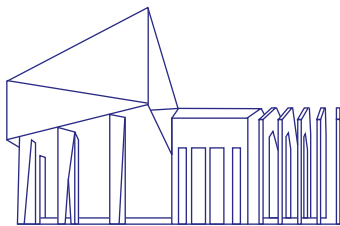
LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS

Brīvības bulvāris 32,
Rīga, LV-1050
Tāl. 67221357
e-pasts: info@lnvm.lv

Nacionālais vēstures muzejs ir trešais vecākais muzejs Latvijā un vienīgais Latvijas vēstures muzejs pasaulē. Kopš dibināšanas 1869. gadā LNVM ir kļuvis par lielāko latviešu tautas muzejisko vērtību krātuvī – tā kolekcijās ir vairāk nekā miljons priekšmetu: arheoloģiskajos izrakumos iegūtas senlietas, rotu un monētu depozi, tautastērpi, tradicionālie darbarīki, tautas lietišķās mākslas darinājumi, sadzīves priekšmeti, fotogrāfijas, dokumenti, kartes, gravīras, gleznas. LNVM organizē izstāžu darbību Latvijā, veido ceļojošās izstādes, sadarbojas ar Latvijas skolām, iestādēm, izdod rakstu krājumus un citas publikācijas. Pēc Rīgas pils renovācijas uzsākšanas un postošā ugunsgrēka 2013. gada jūnijā LNVM pamatekspozīcija un izstādes atrodas pagaidu telpās – namā Brīvības bulvārī 32 (kopš 2014. gada 15. maija).

www.lnvm.lv
www.latvijasgadsimts.lv

LNVMuzejs

MUZEJU KRĀTUVE

LNVM krājums, speciālisti,
administrācija

Pulka iela 8,
Rīga, LV-1007
Tāl. 67223004
e-pasts: muzejs@lnvm.lv

Muzeju krātuvē ir izvietots LNVM krājums, strādā muzeja administrācija un speciālisti. Muzeju krātuve ir Baltijas mērogā unikāla, augstākajām drošības un muzeja vērtību uzglabāšanas prasībām atbilstoša celtnē, kurā tiek uzglabāti, dokumentēti, restaurēti un eksponēti vairāk nekā divi miljoni Nacionālā muzeja krājuma vienību.

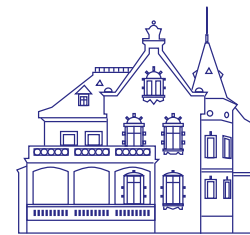

TAUTAS FRONTES MUZEJA NODAĻA

Vēcpilsētas iela 13/15,
Rīga, LV-1050
Tāl. 67224502
e-pasts: tfm@lnvm.lv

Tautas frontes muzeja nodaļa ir viena no Latvijas jaunāko laiku vēstures liecību krātuvēm, kur atrodams unikālu priekšmetu un dokumentu kopums. Muzejs vēstī par Latvijas tautas neatkarības centieniem 20. gadsimta nogalē, kas tautas atmiņā iemūžināta kā Trešā atmoda, tas glabā vēsturiskās liecības par lielāko Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas perioda tautas kustību – Latvijas Tautas fronti, atainojot Atmodas laika vēsturiskos procesus, notikumus un dalībniekus.

LNVM Tautas frontes muzejs
 frontes_muzejs_LNVM

DAUDERU NODAĻA

Zāgeru iela 7,
Rīga, LV-1005
Tāl. 67392229; 67391780
e-pasts: dauderi@lnvm.lv

Muzeja nodaļa izvietota vēsturiskā ēkā Sarkandaugavā – bijušā "Waldschlösschen" īpašnieka Ādolda fon Bingnera ģimenes villā. No 1937. līdz 1940. gadam tā kalpoja par Valsts un Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa vasaras rezidenci. Pateicoties trimdas mecenāta un kolekcionāra Gaida Graudiņa ieinteresētībai, 1990. gadā tika izveidots Latvijas Kultūras muzejs "Dauderi". 2010. gadā muzejs kļuva par LNVM nodaļu. Dauderu nodaļa ne vien piedāvā izstādes un nodarbības, bet arī izīrē telpas un brīvības teritoriju dažāda rakstura pasākumiem.

dauderi.lnvm

BUDŽETA UN FINANŠU NODAĻA
finanses@lnvm.lv

ADMINISTRATĪVĀ NODAĻA
irina.zeibarte@lnvm.lv

ZINĀTNISKĀ BIBLIOTĒKA
biblioteka@lnvm.lv

MATERIĀLTEHNISKĀ
NODROŠINĀJUMA
DEPARTAMENTS
martins.strautins@lnvm.lv

ARHEOLOĢIJAS DEPARTAMENTS
arheologija@lnvm.lv

VĒSTURES DEPARTAMENTS
vesture@lnvm.lv

VIDUSLAIKU, JAUNO
UN JAUNĀKO LAIKU VĒSTURES
PĒTNIECĪBAS NODAĻA
imants.cirulis@lnvm.lv

DAUDERU NODAĻA
dauderi@lnvm.lv

TAUTAS FRONTES MUZEJA
NODAĻA
tfm@lnvm.lv

ETNOGRĀFIJAS NODAĻA
etnografija@lnvm.lv

NUMISMĀTIKAS NODAĻA
numismatika@lnvm.lv

UZSKAITES NODAĻA
liga.locmele@lnvm.lv

IZGLĪTĪBAS UN KOMUNIKĀCIJAS
DEPARTAMENTS
info@lnvm.lv

RESTAURĀCIJAS DEPARTAMENTS
restauracija@lnvm.lv